

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра кримінального права та кримінально-правових дисциплін

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Криміналістичні експертизи»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітня програма / спеціалізація – «Право»
Статус дисципліни – вибіркова
Рік набору – 2019, 2020

Викладач – Гринько Лариса Петрівна,
доцент кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

30 серпня 2019 р.

Полтава – 2019

Силабус навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 9 с.

Розробник

Гринько Лариса Петрівна – кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін (протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Дата оновлення – 28 серпня 2020 року

(протокол № 1 засідання кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін від 28 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри _____ І. А. Тітко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Криміналістичні експертизи
Вид навчальної дисципліни	Вибіркова, належить до циклу навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки.
Викладач	Гринько Лариса Петрівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін ПЮІ НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 0532 560148
E-mail	gull_ukr@ukr.net
Консультації	Понеділок 13-00 – 14-00, м. Полтава, Першотравневий проспект, 5, ауд. 404-в.
Онлайн консультації у Facebook:	https://www.facebook.com/larysagrynko

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається поняття, види та зміст основних категорій судової експертизи. Вивчаються процесуальні, організаційні та тактичні основи призначення судових експертиз. Розглядаються тенденції розвитку сучасної правозастосовної діяльності щодо використання новітніх науково-технічних засобів та методів пошуку та дослідження матеріальної інформації. Досліджується механізм взаємодії слідчого та експерта у процесі розслідування злочинів. Студенти знайомляться із основними нормативно-правовими актами у галузі судової експертизи, вчать практично застосовувати уміння підготовки матеріалів при призначенні експертиз, формують практичні уміння оцінки висновку експерта. Засвоюються класифікації судових експертиз, класи криміналістичних експертиз. Розглядаються методики вирішення ідентифікаційних та діагностичних експертних завдань, їх етапи, організація та проведення криміналістичних експертиз у кримінальному провадженні, використання спеціальних знань у практичній діяльності з розкриття, розслідування і попередження злочинів.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» – здобуття необхідних теоретичних знань з організації та проведення судових експертиз, формування умінь та навичок з підготовки, призначення та проведення криміналістичної експертизи, вдосконалення механізму взаємодії слідчого та експерта у процесі розслідування злочинів.

Завдання:

- формування у студентів концептуальних знань з організації та проведення криміналістичних експертиз, що включають сучасні наукові дослідження, котрі є основою для оригінального мислення та проведення досліджень у вказаній сфері;
- набуття студентами спеціалізованих умінь/навичок розв'язання проблем, котрі виникають під час призначення та проведення криміналістичних експертиз;
- здатність інтегрувати знання, набуті у процесі вивчення цієї та низки інших навчальних дисциплін (зокрема таких як: «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Докази і доказування у кримінальному судочинстві», «Практикум із складання процесуальних документів (у кримінальному процесі)», «Теорія та практика досудового

розслідування», «Юридична психологія»), й розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних контекстах;

– здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, зокрема щодо призначення та проведення криміналістичних досліджень.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми. Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Докази і доказування у кримінальному судочинстві», «Практикум із складання процесуальних документів», «Теорія та практика досудового розслідування», «Юридична психологія».

Кореквізити: «Міжнародне право та національні правові системи».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

- сформулювати поняття та зміст основних категорій судової експертизи;
- проаналізувати основні сучасні тенденції розвитку світового та вітчизняного механізму правового регулювання організації і проведення криміналістичних експертиз;
- визначити основні концептуальні положення використання спеціальних знань у діяльності по розслідуванню та попередженню злочинів;
- розширити коло знань про методику експертного дослідження;
- вивчити основні форми взаємодії слідчого та експерта при проведенні криміналістичного експертного дослідження, процесуальні права та обов'язки експерта;
- знати особливості правового регулювання порядку залучення експертів, організацію та проведення криміналістичних експертиз у кримінальному провадженні;
- використовувати спеціальні знання у практичній діяльності з розкриття, розслідування і попередження злочинів;
- здійснювати оцінку й перевірку висновку експерта як процесуального джерела доказів;
- пояснити практику взаємодії слідчих органів з експертами при підготовці та проведенні криміналістичних експертиз.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
14.09.20 - 18.09.20	1. «Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта»	1. «Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта» <i>Основна література:</i> 1; 2; 3; 6	Правові основи для призначення та проведення судових експертиз. Система судово-експертних установ в Україні. Особливості організації і проведення повторної, додаткової, комісійної та комплексної експертиз.
14.09.20 - 18.09.20	2. «Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному	2. «Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному	Підстави для відводу експерта, порядок його вирішення. Вибір експертної установи або експерта. Визначення мети та обсягу дослідження. Примусове

	провадженні»	провадженні » <i>Основна література:</i> 2; 4; 5.	залучення особи для проведення судової експертизи
21.09.20 - 25.09.20	3. «Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи»	3. «Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи» <i>Основна література:</i> 1; 7; 8.	Поняття і види зразків для експертного дослідження. Методи експертних досліджень. Особливості використання висновку експерта під час досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження.
21.09.20 - 25.09.20	4. «Судово-криміналістичні експертизи»	4. «Судово-криміналістичні експертизи» <i>Основна література:</i> 1; 4; 9	Поняття криміналістичної експертизи. Значення та місце криміналістичних експертиз в системі судових експертиз. Особливості призначення окремих видів криміналістичних експертиз.
28.09.20 - 02.10.20	5. «Трасологічна експертиза»	5. «Трасологічна експертиза» <i>Основна література:</i> 2; 3; 10.	Види трасологічних експертиз (дактилоскопічна експертиза, експертиза слідів ніг людини та взуття, експертиза слідів ніг (лап) та зубів тварин експертиза слідів злому інструментів, виробів масового виробництва, експертиза замкальних та запобіжних (контрольних) пристроїв (засобів), експертиза слідів транспортних засобів).
28.09.20 - 02.10.20	6. «Судово-балістична експертиза»	6. «Судово-балістична експертиза» <i>Основна література:</i> 1; 3; 7.	Ідентифікаційні і діагностичні задачі, що вирішуються судово-балістичною експертизою. Правила поводження зі зброєю та боєприпасами. Комплексна судово-медична та балістична експертиза
05.10.20 - 09.10.20	7. «Судова експертиза вибухових пристроїв»	7. «Судова експертиза вибухових пристроїв» <i>Основна література:</i> 2; 5; 7	Техніку криміналістичні прийоми, методи і засоби виявлення, фіксації, вилучення та зберігання вибухових пристроїв і речовин. Предмет, об'єкти та завдання судової експертизи вибухових речовин, пристроїв та слідів їх застосування.
05.10.20 - 09.10.20	8. «Техніко-криміналістична експертиза документів»	8. «Техніко-криміналістична експертиза документів» <i>Основна література:</i> 1; 6; 9.	Техніко-криміналістичне дослідження документів: експертиза реквізитів та матеріалів документів. Особливості відібрання зразків для проведення експертизи

			документів та вимоги, які пред'являються ним. Ідентифікаційні та діагностичні задачі, що вирішуються техніко-криміналістичною експертизою документів.
12.10.20 - 16.10.20	9. «Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи».	9. «Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи» <i>Основна література:</i> 2; 3; 4; 5; 8; 11.	Судово-почеркознавча експертиза: предмет, об'єкти та завдання дослідження. Питання, що вирішуються під час проведення судово-почеркознавчої експертизи. Судово-авторознавча експертиза: предмет, об'єкти та завдання дослідження. Ідентифікаційні та діагностичні задачі, що вирішуються авторознавчою експертизою документів.
12.10.20-16.10.20		10. «Криміналістична експертиза матеріалів, речовин та виробів» <i>Основна література:</i> 1; 8; 9.	Види криміналістичної експертизи матеріалів, речовин і виробів (експертиза металів і сплавів; лакофарбних матеріалів і покриття; скла; паливно-мастильних матеріалів і нафтопродуктів; фармацевтичних препаратів; волокон; полімерів; наркотичних речовин). Оцінка та використання результатів висновку експертизи матеріалів, речовин і виробів.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів передбачає позааудиторне вивчення окремих тем або поглиблене вивчення окремих питань, які охоплюються програмою курсу, але не розглядаються під час лекцій та практичних занять. Результати самостійної роботи можуть бути представлені студентом у формі:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;
3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляду судової практики;
5. реферату за вузькоспеціальною проблематикою;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу та додаткових джерел.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у «Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» / уклад. Л.П.Гринько. Полтава : ПЮІ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 6 с.

Інформаційне забезпечення курсу

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 27.08.2020).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. Дата оновлення: 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
3. Про судову експертизу. Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
4. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. Дата оновлення: 13.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

Основна література

1. Аверьянова Т. В. Судебная экспертиза. Курс общей теории. Москва : Норма, 2009. URL: <https://www.twirpx.com/file/2399170/>. 6 (дата звернення: 29.08.2019).
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. – Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол. В.Ю. Шепітько (голова) та ін. : Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави та права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2018. 952 с.
3. Грановский Г.Л. Основы трасологии. 2-е изд. Москва: Наука, 2006. 452 с.
4. Експертизи у судочинстві України: наук.-практ. посібник / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, І. В. Гори. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 502 с.
5. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін.; за заг. ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2017. 238 с.
6. Практическое руководство по производству судебных экспертиз для экспертов и специалистов. 2-е изд., перераб. и дополн. / под ред. Т. В. Аверьяновой В.Ф. Статкуса. Москва : Юрайт, 2017. 724 с.
7. Сегай М. Я., Стринжа В. К. Судебная экспертиза материальных следов-отображений (проблемы методологии). Киев : Ін Юре, 1997. 173 с.
8. Сучасні можливості судових експертиз / Практикум з криміналістики: навч. посібн. / за ред. В. Ю. Шепітька. Київ: Ін Юре, 2013. С. 92-106. URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2414982/> (дата звернення: 29.08.2019).
9. Россинская Е.Р., Галяшина Е.И., Зинин А.М. Теория судебной экспертизы: учебник / под ред. Е.Р. Россинской. Москва : Норма, 2009. 400с.
10. Шерстюк В. М. Судово-експертна діяльність (організаційно-правові та морально-психологічні засади): монографія / за ред. В. Ю. Шепітька. Сімферополь: ООО «ДІАЙПГ», 2008. 196 с.
11. Яремчук В. О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія / за ред. проф. В. Ю. Шепітька. Харків: Апостіль, 2015. 228 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними

поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволено використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Дозволено приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби дозволено виходити із аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. За підсумками практичних занять студент може отримати від 0 до 28 балів;

- протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *лекційних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування. За підсумками поточного контролю на лекціях студенти можуть отримати від 0 до 4 балів.

Формою підсумкового контролю знань студентів із навчальної дисципліни є залік, який проводиться шляхом тестування та оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається заліку, становить 20 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Лекційні заняття	Практичні заняття (поточний контроль)		Самостійна робота	Залік (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка знань
	Модуль № 1	Модуль № 2			
max 4	max 14	max 14	max 8	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34